

Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi Euroopan tilastoista annetun asetuksen (EY) N:o 223/2009 muuttamisesta (*Euroopan tilastoasetus*)

Perustuslain 96 §:n 2 momentin perusteella lähetetään eduskunnalle Euroopan komission 10 päivänä heinäkuuta 2023 tekemä ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi Euroopan tilastoista annetun asetuksen muuttamisesta sekä ehdotuksesta laadittu muistio.

Helsingissä 7.9.2023

Kunta- ja alueministeri Anna-Kaisa Ikonen

Neuvotteleva virkamies Minna Sneck

EHDOTUS EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON ASETUKSEKSI EUROOPAN TILASTOISTA ANNETUN ASETUKSEN (EY) N:O 223/2009 MUUTTAMISESTA**1 Tausta**

Euroopan komissio antoi 10 päivänä heinäkuuta 2023 ehdotuksensa Euroopan tilastoista annetun asetuksen (EY) N:o 223/2009 muuttamisesta (COM (2023) 402 final).

Euroopan tilastoja koskevan nykyisen oikeudellisen puitteen muodostaa asetukset (EY) N:o 223/2009, jonka Euroopan parlamentti ja neuvosto hyväksyivät vuonna 2009. Asetusta tarkistettiin vuonna 2015 asetuksella (EU) N:o 2015/759. Muutoksilla vahvistettiin Euroopan tilastojärjestelmän hallinnointia eritoten vahvistamalla kansallisten tilastoviranomaisten ja Eurostatin ammatillista riippumattomuutta ja koordinoivaa asemaa. Lisäksi säädettiin tilastoviranomaisten käyttöoikeudesta hallinnollisiin rekistereihin siinä laajuudessa kuin se on tarpeen Euroopan tilasto-ohjelmassa määriteltyjen tilastojen tuottamiseksi.

Yhteiskunnalliset muutokset asettavat vaatimuksia ajantasaisemmille ja tiheämmin julkaistaville tilastoille. Digitalisaatio on luonut uusia tietotarpeita samalla kun saatavilla on myös uusia digitaalisia tietolähteitä tilastoinnin parantamiseen. Lisäksi globaalit kriisit, kuten esimerkiksi COVID-19 ja ilmastokriisi, ovat nostaneet tarvetta saada analysoitua tietoa nopeammin päätöksentekijöiden käyttöön. Edellä mainitut muutokset ovat asettaneet painetta saada käyttöön myös entistä laajemmin yksityisten tiedontuottajien aineistoja.

Myös tilastovirastojen tiedonkeruumenetelmiä on tarvetta uudistaa tehokkaammiksi.

Euroopan tilintarkastustuomioistuin totesi Euroopan tilastoja koskevassa erityiskertomuksessaan (26/2022), että Euroopan tilastojärjestelmä ei ole riittävän joustava, jotta se voisi tuottaa nopeasti uusia tilastoja, kun uusia tietotarpeita ilmenee.

Suomessa Euroopan tilastoista annetun asetuksen 5 artiklan 1 kohdan mukainen kansallinen tilastolaitos on Tilastokeskus. Muita kansallisia Euroopan tilastojärjestelmän viranomaisia ovat Luonnonvarakeskus, Tulli, Terveystieteiden tutkimuskeskus, Suomen ympäristökeskus, Maa- ja metsätaloustuotteiden turvallisuuskeskus sekä Työterveyslaitos.

2 Ehdotuksen tavoite

Ehdotuksen yleisenä tavoitteena on uusia Euroopan tilastoja sääntelevää oikeudellista puitetta niin, että tilastot tulevaisuudessa kykenevät paremmin vastaamaan uusiin tietotarpeisiin. Ehdotettujen toimien odotetaan parantavan tehokkuutta sekä vähentävän jäsenvaltioille ja tiedonantajille aiheutuvia kustannuksia sekä hallinnollisia rasitteita. Ehdotuksella pyritään myös luomaan Euroopan tilastojärjestelmälle menettelytapa, jonka avulla se voi reagoida kriisiaikoina kiireellisiin tietotarpeisiin nopeasti, kollektiivisesti ja koordinoitusti.

Asetusehdotuksessa kuvataan uudenlaiset tietoaineistot. Ehdotuksella pyritään erityisesti antamaan tilastoviranomaisille mahdollisuus hyödyntää täysin digitaalisia tietolähteitä ja teknologioita siten, että niitä voidaan käyttää myös Euroopan tilastoissa.

Lisäksi ehdotetaan säädettäväksi periaatteet, joilla yritykset velvoitettaisiin luovuttamaan hallussaan olevia tietoja tilastointia varten.

Ehdotuksen odotetaan parantavan Euroopan tilastojärjestelmän tehokkuutta ja vaikuttavuutta edistämällä tietojen jakamista tilastovirastojen välillä ja vahvistamalla EU-tilastoinnin koordinaointia.

Ehdotuksessa myös pyritään kuvaamaan tilastovirastojen mahdollisia uusia tehtäviä osana kansallisia tietoekosysteemejä.

3 Ehdotuksen pääasiallinen sisältö

Komissio ehdottaa muutettavan neljää artiklaa ja lisättävän yhdeksän uutta artiklaa.

Tilastointia koskevat keskeiset määritelmät

Uusittaisiin tilastointia koskevia keskeisiä määritelmiä ja säädetään uusista määritelmistä, jotka paremmin huomioivat yhteiskunnan digitalisoitumista (3 artikla). Ehdotetaan, että otetaan käyttöön seuraavat uudet määritelmät: tiedot, metatiedot, tietojen haltija, tietojen uudelleenkäyttö, tietojen yhteiskäyttö, tietolähde, tietojen saatavuus, usean lähteen tilasto ja kriisi. Lisäksi laajennettaisiin nykyistä ”käyttö tilastotarkoituksiin” määritelmää siten, että tilastoaineiston käyttö tutkimustarkoituksiin, mukaan lukien otantakehikoiden luominen hallinnollisten aineistojen perusteella luetaan osaksi tällaisia tilastotarkoituksia.

Uusiin tietotarpeisiin vastaaminen

Lisättäisiin Euroopan tilastojärjestelmän valmiuksia reagoida nopeasti kiireellisiin tietotarpeisiin kriisiaikoina (uusi 16 a artikla). Tavanomaisen tilaston kehittämissykli kestää yleensä muutamia vuosia. Sen sijaan kriiseistä johtuviin uusiin, tärkeisiin ja poikkeuksellisiin poliittisiin tietotarpeisiin tulisi reagoida nopeammin ja innovatiivisemmin (esimerkiksi COVID-19 ja sään ääri-ilmiöt).

Artiklan mukaan komissio valtuutettaisiin säätämään täytäntöönpanosäädöksin väliaikaisia tilasto-toimia, joilla voitaisiin vastata ennakoimattomiin tietotarpeisiin silloin kun EU:n lainsäädännössä vahvistetut hätämekanismit käynnistetään. Säädettävät toimet voisivat olla uusia tiedonkeruita, uusien indikaattorien ja katsausten tuottamista olemassa olevista aineistoista tai muita Euroopan tasolla koordinoituja toimia, joiden tavoitteena olisi tarjota ajantasainen ja relevantti tilasto erityistilanteeseen.

Tietotarpeen identifiointissa kuultaisiin Euroopan tilastojärjestelmäkomiteaa. Kansallisten tilastolaitosten osallistuminen olisi vapaaehtoista, mutta niiden ja komission tulisi yhdessä varmistaa toimien merkityksellisyys ja kattavuus. Toimen kesto voisi olla korkeintaan 24 kuukautta.

Tehokkaampi tiedonsaanti julkisista ja yksityisistä tietolähteistä

Parannetaan hallinnollisten tietojen saatavuutta Euroopan tilastoja varten (17 a artiklan muuttaminen). Hallinnollisten tietojen käytöstä tilastointiin on säädetty jo voimassaolevassa asetuksessa.

Ehdotuksella tiukennettaisiin vaatimusta, jonka mukaan Euroopan tilastojen kehittämisen, tuottamisen ja jakelun kannalta merkityksellisistä hallinnollisista tietolähteistä vastaavat kansalliset

julkiset elimet tarjoavat kansallisille tilastolaitoksille ja muille kansallisille viranomaisille pääsyn näihin hallinnollisiin tietoihin ja oikeuden niiden uudelleenkäyttöön ja integroimiseen maksutta ja viipymättä sekä sellaisella tiheydellä, että nämä voivat tuottaa ja toimittaa tilastoja komissiolle (Eurostatille) unionin tilastolainsäädännössä vahvistettujen määräaikojen ja laatuvaatimusten mukaisesti. Uutta kohdassa on se, että kansallisten relevanttien julkisten elinten olisi velvollisuus sallia dataan pääsy vaaditulla aikataululla ja tiheydellä.

Lisäksi tekstiin lisättäisiin täsmennys, jonka mukaan komissiolla (Eurostatilla) olisi pyynnöstä oltava viipymättä pääsy unionin elinten ja virastojen ylläpitämien tietokantojen ja yhteentoimivuusjärjestelmien sisältämiin tietoihin ja metatietoihin ja oikeus niiden uudelleenkäyttöön ja integroimiseen, kun se olisi tarpeen Euroopan tilastojen kehittämiseksi, tuottamiseksi ja jakelamiseksi. Tätä varten komissio (Eurostat) tekisi yhteistyötä asiaan liittyvien unionin elinten ja virastojen kanssa määrittääkseen vaadittavat räätälöidyt tiedot ja metatiedot, tietojen uudelleenkäytön toimintatavat sekä tarvittavat suojatoimet.

Varmistettaisiin digitaalisten palvelujen sivutuotteena yrityksille muodostuvien aineistojen käyttö eurooppalaisiin tilastointitarkoituksiin (uudet 17 b, 17 c, 17 d ja 17 e artiklat). Yksityisille tietojen haltijoille tulisi velvollisuus asettaa pyynnöstä tiedot kansallisten tilastolaitosten tai komission (Eurostat) saataville tietyin edellytyksin. Artikloita ei sovellettaisi pieniin ja mikroyrityksiin.

Tietopyynnön yksityiselle tietojen haltijalle voi esittää komissio (Eurostat), jos tällainen lähestymistapa olisi tehokkaampi esimerkiksi silloin, kun on kyse unionin laajuisessa mittakaavassa toimivista tietojen haltijoista.

Se taho (komissio tai kansallinen tilastolaitos), joka on tehnyt yksittäistä tietojen haltijaa koskevan tiedonantoon velvoittavan päätöksen, voisi määrätä sakon kyseisessä tapauksessa.

Tällaisten pyyntöjen olisi oltava oikeassa suhteessa tilastotarpeisiin, niissä olisi ilmoitettava selkeästi pyynnön tarkoitus ja niissä olisi otettava huomioon sen yksityisen tietojen haltijan edut, jota pyydetään asettamaan tiedot saataville.

Komissiolle olisi siirrettävä valta määritellä täytäntöönpanosäädöksillä tietojen saataville asettamista koskevat järjestelyt, kuten tietomuoto, metatietovaatimukset, pyynnön esittämisessä käytettävä yhteinen malli tai tosiasiallinen tapa päästä tietoihin, ja velvollisuus asettaa tiedot saataville ottaen selvästi huomioon eri mahdollisuudet, kuten esimerkiksi tietojen siirto, kolmannen osapuolen turvallisen laskentakehyksen käyttö tai algoritmin lähettäminen yksityiselle tietojen haltijalle.

Jos tietojen tarjolle asettamisesta ei päästäisi sopuun kolmessa kuukaudessa pyynnön esittämisestä, niin kansallinen tilastolaitos tai komissio voisi tehdä päätöksen, jolla pyydetty tiedot vaadittaisiin asettamaan saataville (17 c artikla 4 kohta).

Komissio voisi määrätä ensikerran rikkomuksesta enintään 25 000 ja toistuvasta rikkomuksesta korkeintaan 50 000 euron sakon, jos uusi sakko määrättäisiin kolmen vuoden kuluessa ensimmäisestä. Vanhentumisaika olisi viisi vuotta. Euroopan unionin tuomioistuimella olisi täysi harkintavalta tarkistaa päätöksiä, joilla komissio on määrännyt sakkoja (17 c artikla 6 kohta). Kansallisen tilastolaitoksen tekemän päätöksen seuraamukset määräytyvät tilastolain mukaisesti.

Kansallisten tilastolaitosten ja komission (Eurostatin) olisi käytettävä näitä tietoja yksinomaan tilastotarkoituksiin tilastosalaisuuden ja kustannustehokkuuden periaatteiden mukaisesti eikä

tietoja saisi jakaa kolmansille osapuolille, ellei tietojen omistaja ole antanut siihen suostumustaan.

Tietojen yhteiskäytön edistäminen Euroopan tilastojärjestelmässä

Edistettäisiin tietojen yhteiskäyttöä Euroopan tilastojärjestelmässä (uusi 17 f artikla). Yksikkötasojen tietojen jakaminen jäsenmaiden tilastovirastojen välillä on mahdollistettu nykyisessä asetuksessa. Tietojen vaihto olisi joissakin tilanteissa velvoittavaa ja vaihdon periaatteet olisi kuvattava (vain perustellusta pyynnöstä, vain tilastotarkoituksiin, huolehdittava tietosuojasta ja tietoturvasta), Pakollinen tietojen vaihto ei kuitenkaan koskisi henkilötietoja eikä mitään salassa pidettäviä tietoja, joista tilastoyksikön voisi tunnistaa. Tällaisia tietoja voitaisiin vaihtaa perustuen vapaaehtoisuuteen. Pyydetty tiedot eivät saisi koskea kansalliseen turvallisuuteen ja sotilasasioihin liittyviä kysymyksiä.

Komissio voisi vahvistaa täytäntöönpanosäädöksillä artiklassa tarkoitetun tilastoviranomaisten välisen tietojen yhteiskäytön tekniset näkökohdat.

Euroopan tilastojen kehittäminen (uusi 17 g artikla)

Ehdotuksella lisättäisiin asetukseen uusi III a luku ”Euroopan tilastojen kehittäminen”, jossa käsitellyistä kehitteillä olevista tilastoista käytetään toisinaan nimitystä ”kokeelliset tilastot”. Kehitteillä olevien tilastojen ei tarvitsi täyttää kaikkia 12 artiklan 1 kohdassa kuvattuja tilastojen laatukriteereitä. Nämä kokeelliset tilastot sisällytettäisiin komission (Eurostat) vuosiohjelmaan.

Euroopan tilastojen jakelutoimenpiteet (uusi 18 artiklan 4 kohta)

Jäsenvaltiot saisivat julkaista Euroopan tilastoja kansallisella tasolla alakohtaisissa tilastosäädöksissä määritellyjä Eurostatin toimitusmääräaikoja aiemmin. Näissä tapauksissa myös Eurostat voisi käyttää kyseisiä tilastoja.

Tietojen uudelleenkäytön tehostaminen

Tehostettaisiin julkisesti saatavilla olevien tietojen uudelleenkäyttöä (25 artiklan muuttaminen). Tietoja, jotka on saatu julkisista lähteistä, ei pidettäisi salassa pidettävänä, kun niitä käytetään tilastotarkoituksiin. Kohdasta poistettaisiin vaatimus siitä, että kyseisten tietojen tulee myös pysyä julkisesti saatavilla.

Kansallisten tilastolaitosten uudet tehtävät kansallisessa tiedonhallinnassa (uusi 26 a artikla)

Tuoreissa EU-säädöksissä (muun muassa ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi datan oikeudenmukaista saatavuutta ja käyttöä koskevista yhdenmukaisista säännöistä (COM (2022) 68 final ja datasäädösehdotus) ja myös kansallisessa tiedonhallintaan liittyvissä säädöksissä on säädetty uusista tiedonhallintaan liittyvistä tehtävistä. Artiklassa todetaan, että kansalliset tilastolaitokset voisivat toissijaisuusperiaatteen mukaisesti hoitaa kansallisella tasolla datanhallintakehyksissä vahvistettuja tehtäviä, mukaan lukien datanhallinta-asetuksessa säädetty tehtävät, joiden tavoitteena on edistää tietojen integrointia ja yhteen toimivuutta, metatietokuvausta, laadunvarmistusta ja standardien asettamista sekä tunnistaa uusia tietolähteitä, joita voitaisiin käyttää kehitteillä olevissa tilastoissa. Tehtävät olisi suoritettava vaarantamatta vahvistettuja tilastoperiaatteita.

4 Ehdotuksen oikeusperusta ja suhde suhteellisuus- ja toissijaisuusperiaatteisiin

Oikeusperusta

Asetusehdotuksen oikeusperustana on Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 338 artikla. Euroopan parlamentti ja neuvosto päättävät tavallista lainsäätämisyjärjestystä noudattaen unionin toiminnan kannalta tarpeellisten tilastojen tuottamisen edellyttämistä toimenpiteistä, sanotun kuitenkaan rajoittamatta Euroopan keskuspankkijärjestelmän ja Euroopan keskuspankin perussäännöstä tehdyn pöytäkirjan 5 artiklan noudattamista.

Tilastojen laatimisessa noudatetaan puolueettomuutta, luotettavuutta, objektiivisuutta, tieteellistä riippumattomuutta, kustannustehokkuutta ja tilastosalaisuutta; tilastojen laatimisesta ei saa aiheutua kohtuutonta rasitetta taloudellisille toimijoille.

Tavallisesta lainsäätämisyjärjestyksestä säädetään SEUT 294 artiklassa.

Suhde suhteellisuus- ja toissijaisuusperiaatteeseen

Euroopan tilastot kuuluvat jaetun toimivallan piiriin. Tällöin EU:n pitäisi ryhtyä toimiin vain silloin, kun toiminta EU:n tasolla on tuloksellisempaa kuin kansallisella, alueellisella tai paikallisella tasolla.

Ehdotus on suhteellisuusperiaatteen mukainen, koska ehdotuksella puututaan ainoastaan esteisiin, jotka haittaavat ajantasaisempien ja yksityiskohtaisempien Euroopan tilastojen tuottamista. Ehdotuksessa hyödynnetään kansallisten viranomaisten työtä ja otetaan huomioon sidosryhmien keskeiset toiveet. Kokonaishyötyjen yhteiskunnalle arvioidaan olevan huomattavasti suuremmat kuin kokonaiskustannukset. Suhteellisuusperiaatetta tultaisiin soveltamaan myös täytäntöönpanon kaikissa vaiheissa.

Uusilla EU:n tason säännöksillä saatettaisiin uusia tietolähteitä kansallisten tilastolaitosten ja muiden kansallisten Euroopan tilastojärjestelmään kuuluvien viranomaisten käyttöön yhdenvertaisella tavalla, jotta ne voivat laatia Euroopan tilastoja kestäväällä tavalla. Tällä hetkellä jäsenvaltioiden salliessa yksityisten tahojen hallussa olevien tietojen uudelleenkäytön virallisissa tilastoissa, edellytykset ja suojatoimet vaihtelevat maasta toiseen. Yhdenmukainen lähestymistapa EU:n tasolla toisi oikeudellista selkeyttä ja varmistaisi, että yksityisiä tietojen haltijoita, jotka toimivat useissa jäsenvaltioissa, kohdeltaisiin oikeudenmukaisesti.

Jotta Euroopan tilastojärjestelmä pystyisi reagoimaan kriiseihin, lainsäädäntökehykseen olisi sisällytettävä säännöksiä, jotka mahdollistavat nopean reagoinnin EU:n tasolla ja varmistavat, että reagointi on tilastojen suhteen johdonmukaista kaikissa jäsenvaltioissa.

Yrityksille ja kansalaisille aiheutuvan taakan keventämiseksi ja tehokkuuden ja laadun parantamiseksi Euroopan tilastojärjestelmän prosessit olisi optimoitava. Näihin prosesseihin kuuluvat tiedonkeruu- ja tietojenjakojärjestelyt, jotka liittyvät useammassa kuin yhdessä jäsenvaltiossa esiintyviin ilmiöihin, kuten monikansallisten yritysten toimintaan.

Valtioneuvosto katsoo, että komission oikeusperustaa sekä suhteellisuus- ja toissijaisuusperiaatteita koskevat näkemykset ovat asianmukaisia.

5 Ehdotuksen vaikutukset

Komission vaikutusten arviointi

Ehdotukseen liittyy vaikutustenarviointi, joka toimitettiin Euroopan komission sääntelyntarkastelulautakunnalle 14.12.2022 ja 6.3.2023. Lautakunta antoi 27.3.2023 myönteisen lausunnon tiettyin varauksin. Yleisenä tavoitteena on varmistaa, että Euroopan tilastot ovat ajantasaisempia, yksityiskohtaisempia ja kustannustehokkaampia ja että niitä julkaistaan tiheämmin. Niiden olisi myös vastattava paremmin kiireellisiin tietotarpeisiin kriisiaikoina. Välittömiä hyötyjä ovat esimerkiksi seuraavat:

- tilastojen määrä, ajantasaisuus ja laatu paranevat,
- kyselytutkimuksista aiheutuva vastausrasite kevenee ja
- kriisiaikoina saadaan paljon nopeammin käyttöön merkityksellistä, standardimuotoista tietoa.

Välillistä hyötyä saadaan esimerkiksi seuraavista:

- erityisesti kriisiaikoina voidaan tehdä parempia politiikkapäätöksiä,
- yritykset voivat tehdä paremmin tietoon perustuvia päätöksiä ja
- Euroopan tilastojärjestelmän toiminta tehostuu huomattavasti.

Välittömien hyötyjen arvioidaan olevan vuositasolla 1,5 miljardia euroa, josta yrityksille olisi luvassa 577 miljoonaa euroa. Välittömien kustannusten arvioidaan olevan vuositasolla 757 miljoonaa euroa, josta yrityksille tulisi 196 miljoonaa euroa.

Sidosryhmien kuuleminen ja asiantuntijatiedon käyttö

Ehdotusta valmisteltaessa komissio kuuli sidosryhmiä eri tavoin. Tieto tulevasta lainsäädäntöehdotuksesta julkistettiin komission 'Kerro mielipiteesi' -portaalissa helmikuussa 2022. Samassa portaalissa järjestettiin sidosryhmien julkinen kuuleminen heinä–lokakuussa 2022. Sidosryhmiä haastateltiin ja verkkokysely tehtiin loka–marraskuussa 2022. Sidosryhmille pidettiin verkkoseminaari marraskuussa 2022.

Ehdotuksen tukena käytettiin useita asiakirjoja, selvityksiä, suosituksia, konferensseja ja muuta asiantuntijatietoa. Euroopan tilastojärjestelmän pääjohtajia kuultiin Euroopan tilastojärjestelmän komitean kokouksessa huhtikuussa 2023.

Tilastojen käyttäjät toivoivat parannuksia tilastojen ajantasaisuuteen, tiheyteen, yksityiskohtaisuuteen sekä kustannustehokkuuteen ja nopeampaa kykyä vastata äkillisiin uusiin tietotarpeisiin.

Toimintavaihtoehdot

Vaikutustenarvioinnissa tarkasteltiin kolmea toimintavaihtoehtoa: vaihtoehto 0: perusskenaario, johon ei sisälly asetuksen tarkistamista, vaihtoehto 1: asetuksen kohdennettu tarkistus, jolla pyritään luomaan oikeusvarmuutta sekä antamaan sekä tietojen haltijoille että Euroopan tilastojärjestelmälle mahdollisuus hyödyntää digitaaliteknologian tarjoamia mahdollisuuksia ja vaihtoehto 2: asetuksen tarkistaminen, joka menisi vaihtoehtoa 1 pitemmälle asettamalla velvoitteita tietojen haltijoille ja EU-maiden kansallisille tilastoviranomaisille. Parhaaksi nähtiin toimintavaihtoehto 1, vaikka vaihtoehtoon 2 verrattuna se on vähemmän vaikuttava, mutta käytännössä se on tehokkaampi, johdonmukaisempi, helpommin toteutettavissa ja nauttii sidosryhmien tukea.

Euroopan tilastojen käyttäjät ja tuottajat antoivat parhaaksi arvioidulle vaihtoehdolle vahvan tukensa. Myös kansalaiset kannattivat parhaaksi arvioitua vaihtoehtoa, kunhan luottamuksellisuuden varmistamiseksi on olemassa vahvat takeet. Yritykset arvostivat parhaaksi arvioidusta vaihtoehdosta saatavaa hyötyä, mutta tietojen haltijoina niille voi aiheutua kustannuksia. Parhaaksi arvioitu vaihtoehto sopi niille, kunhan kustannusten korvaamiseen löydetään oikeudenmukainen ratkaisu. Kaikki arvostivat sitä, että yrityksille ja kotitalouksille aiheutuvaa rasitetta voidaan keventää.

Vaikutukset pk-yrityksiin ja kilpailukykyyn

Kyselytutkimusten korvaamisesta uusilla tietolähteillä tai tutkimusten laajuuden pienentämisestä on luvassa merkittäviä säästöjä, kun yrityksille aiheutuva rasite kevenee. Tästä on hyötyä erityisesti pk-yrityksille. Mikro- ja pienyritykset vapautetaan pakollisesta tietojen tarjolle asettamisesta. Kilpailukykyä tukee se, että kaikkialla EU:ssa sovelletaan samoja sääntöjä.

Vaikutukset EU:n budjettiin

Asetuksella ei olisi vaikutuksia EU:n budjettiin. Asetuksesta aiheutuvat mahdolliset menot on tarkoitus kattaa sisämarkkinaohjelman tilasto-osuudesta. Siihen on varattu noin 60 miljoonaa euroa vuodessa vuoteen 2027 asti.

Kansallinen vaikutusarviointi

Lainsäädännölliset vaikutukset

Asetusehdotus on sellaisenaan sovellettavaa lainsäädäntöä Suomessa. Ehdotuksella ei ole välittömiä vaikutuksia kansalliseen lainsäädäntöön eli tilastolakiin (280/2004), lakiin tilastokeskuksesta (48/1992), lakiin Tullin hallinnosta (960/2012), lakiin ruoka- ja luonnonvaratilastoista (562/2014) ja lakiin Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksesta (668/2008). Kansallisessa tilastolaissa todetaan, että Euroopan yhteisön tilasto-ohjelmaan sisältyviin tilastoihin sovelletaan yhteisön tilastoista annettua asetusta. Tilastolakia ja edellä mainittuja muita kansallisia tilastoja koskevia lakeja sovelletaan Euroopan tilastoihinkin niiltä osin kuin Euroopan tilastoista annettu asetus ei tule sovellettavaksi.

Arviointi siitä, olisiko tarkoituksenmukaista ulottaa joitakin Euroopan tilastoista annetun asetuksen uusia säännöksiä koskemaan myös kansallista tilastotoimea, on vielä kesken.

Taloudelliset vaikutukset

Komission arvion mukaan jäsenvaltioiden budjettiin ja julkishallintoon arvioidaan kohdistuvan välittöminä nettokustannuksina noin 85 miljoonaa euroa vuodessa.

Asetuksessa säädetään menettelytavasta, jolla yritykset velvoitettaisiin toimittamaan perustelusta pyynnöstä hallussaan olevia tietoaineistoja tilastoviranomaisille. Tietojen toimittamisesta yrityksille voitaisiin korvata niiden irrottamiskustannukset. Näin ollen asetusmuutoksen voimaantulon jälkeen tilastoviranomaisille voisi aiheutua uusia menoja, jos ne hankkivat yksityisomisteisia aineistoja tai osallistuvat kriisiaikoina uusien tilastojen tuottamiseen tai tietojen yhteiskäyttöön.

Tällä hetkellä tilastoviranomaiset tulli ja Luonnonvarakeskus eivät käytä yksityisomisteisia aineistoja. Terveiden ja hyvinvoinnin laitos käyttää yksityisomisteisia aineistoja ja Luonnonvarakeskus on arvioinut, että jatkossa se saattaisi käyttää yksityisomisteisia aineistoja.

Useat Tilastokeskuksen käyttämät yksityisomisteiset aineistot ovat maksuttomia. Asetusehdotus saattaa aiheuttaa sen, että nyt maksutta saatavat aineistot muuttuvat jatkossa maksullisiksi.

Tilastotoimi käyttää tällaisten yksityisomisteisten aineistojen hankintaan noin 0,2 miljoonaa euroa vuodessa. Komission tavoitteena on, että yrityksiä velvoittavia päätöksiä luovuttaa aineistoja tehtäisiin seuraavan 10 vuoden aikana 15 kpl eli keskimäärin 1,5 uutta aineistopäätöstä vuodessa.

Asetusehdotuksen myötä aineistohankintojen menojen voidaan olettaa lyhyellä aikavälillä kaksinkertaistuvan. Pidemmällä aikavälillä kasvun arvioidaan jatkuvan. Tilastokeskuksen arvion mukaan lisäkustannusten euromääräiseen arvioon liittyy epävarmuustekijöitä, joita on tässä vaiheessa vaikea arvioida. Arvioon vaikuttaa se, millaista tietoa haetaan ja se, onko yrityksen tietojärjestelmät valmiita aineistojen tuottamiseen.

Tietopyynnöstä voi aiheutua kustannuksia myös yksityisille toimijoille. Tietopyynnön yksityiselle tietojen haltijalle voi esittää komissio (Eurostat), jos tällainen lähestymistapa on tehokkaampi esimerkiksi silloin, kun on kyse unionin laajuisessa mittakaavassa toimivista tietojen haltijoista.

Tilastolaissa on säädetty kansallisista hallinnollisista sanktioista. Tilastolaissa säädetyn uhkasakkomenettelyn käyttö edellyttää tiedonantajan kanssa käytäviä neuvotteluja myös silloin, jos tiedonantovelvollisuudesta säädetään Euroopan tilastoista annetussa asetuksessa. Tiedonantovelvoite syntyy tilastolain 6 §:ssä käytyjen neuvotteluiden jälkeen.

Komissio voisi määrätä ensikerran rikkomuksesta enintään 25 000 ja toistuvasta rikkomuksesta korkeintaan 50 000 euron sakon, jos uusi sakko määrätään kolmen vuoden kuluessa ensimmäisestä. Vanhentumisaika olisi viisi vuotta.

On huomioitava myös se, että tehokkaammat tietojen keruutavat saattavat vähentää hallinnollista rasitetta ja hallinnollisia kustannuksia sekä tilastoviranomaisille että yrityksille.

Hallinnolliset vaikutukset

Asetusehdotus laajentaisi kansallisen tilastolaitoksen kansallisen tilastojärjestelmän koordinaattorin hallinnollista tehtäväkenttää sekä tarvittavaa yhteistyötä kansallisen tilastolaitoksen ja muiden kansallisten Euroopan tilastojärjestelmään kuuluvien viranomaisten kesken.

Kansallinen tilastolaitos esittäisi tietopyynnön yksityisille tietojen haltijoille muun kansallisen Euroopan tilastoja laativan viranomaisen puolesta. Tietojen vastaanottajana voisi kuitenkin toimia asianomainen viranomainen. Kansallisen tilastoviranomaisen tehtävänä olisi myös kutsua ja osallistua tietojen haltijan kanssa käytävään neuvonpitoon sekä tehdä tarvittaessa päätös, jolla tiedonantajaa vaaditaan asettamaan tiedot saataville, kun kyseessä ovat muun kansallisen Euroopan tilastoja laativan viranomaisen tarvitsemat tiedot.

Kansallinen tilastolaitos esittäisi tietopyynnön toisen kansallisen Euroopan tilastoja laativan viranomaisen puolesta myös silloin, kun kyseessä olisi tarve tietojen yhteiskäyttöön toisen jäsenvaltion tilastoviranomaisen tai komission (Eurostatin) kanssa.

Vaikutus yksityisomisteisten aineistojen tiedontuottajiin

Nykyisellään Euroopan tilastoista annettu asetus säätelee tiedonantovelvollisiksi relevanttien hallinnollisten aineistojen omistajat. Asetusmuutoksessa ehdotetaan, että tiedonantovelvollisuutta

laajennettaisiin koskemaan Euroopan tilastojen kannalta relevantteja yksityisomisteisten tietojen tiedontuottajia. Ehdotuksen määritelmässä tietojen haltijalla tarkoitetaan oikeushenkilöä tai luonnollista henkilöä, jolla on sovellettavan lainsäädännön mukaisesti oikeus tai mahdollisuus asettaa tietyt tiedot saataville. Tehokkaan toimeenpanon varmistamiseksi kansallisesti voitaisiin säätää uhkasakon ja sakon määräämisestä.

Jos tietojen tarjolle asettamisesta ei päästä sopuun kolmessa kuukaudessa pyynnön esittämisestä, niin kansallinen tilastolaitos tai komissio voisi tehdä päätöksen, jolla pyydetty tiedot vaadittaisiin asettamaan saataville.

Komissio voisi määrätä ensikerran rikkomuksesta enintään 25 000 ja toistuvasta rikkomuksesta korkeintaan 50 000 euron sakon, jos uusi sakko määrätään kolmen vuoden kuluessa ensimmäisestä. Vanhentumisaika olisi viisi vuotta. Euroopan unionin tuomioistuimella olisi täysi harkintavalta tarkistaa päätöksiä, joilla komissio on määrännyt sakkoja.

Komission ehdotus tiedonantovelvollisuuden laajentamisesta liittyy erityisesti tietosuojaan ja liikesalaisuuden suojaan.

Yksityiselle tietojen haltijalle voidaan maksaa korvaus, joka ei saa ylittää tietojen saataville asettamisen edellyttämään valmisteluun liittyviä rajakustannuksia.

Euroopan tilastojen laatimisen kannalta relevantteja yksityisiä tietoaineistoja olisivat esimerkiksi televiestintäoperaattoreiden mobiilipaikannusaineistot, kauppojen asiakaskorttiaineistot sekä pankkien maksupäätte- ja luottokorttitransaktioaineistot. Tiedonantovelvollisuus aiheuttaisi hallinnollista rasitetta kyseessä oleville yrityksille. Tietojen luovuttamisesta aiheutuvat välittömät erilliskustannukset voitaisiin korvata asianomaiselle yritykselle.

6 Ehdotuksen suhde perustuslakiin sekä perus- ja ihmisoikeuksiin

Asetusehdotuksen uudessa 17 f artiklassa ehdotetaan lisättävän säännöksiä, jotka koskevat tietojen yhteiskäyttöä kansallisten tilastolaitosten välillä sekä kansallisten tilastolaitosten ja komission (Eurostatin) kesken yksinomaan Euroopan tilastojen kehittämiseksi ja tuottamiseksi sekä niiden laadun parantamiseksi, jos se on tarpeen. Sääntely on merkityksellistä perustuslain 12 § 2 momentissa säädetyn viranomaisten hallussa olevien asiakirjojen julkisuuden osalta, koska myös viranomaisen tietoaineistot kuuluvat julkisuusperiaatteen piiriin.

Viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999, julkisuuslaki) 24 §:n 1 momentin 16 kohdan mukaan tilastoviranomaiselle tilastojen laatimista ja tutkimusta varten annetut asiakirjat ovat salassa pidettäviä eräitä poikkeuksia lukuun ottamatta (280/2004, tilastolaki, 12 §). Tilastoja laativan viranomaisen hallussa olevaan tilastotarkoituksiin varten saatua asiakirjaa ei sovelleta julkisuuslain 11 ja 12 §:ssä säädettyä oikeutta saada tieto itseään koskevasta asiakirjasta. Yleisen tietosuojasetuksen mukaisen omien tietojen tarkastuspyynnön voi tehdä asetuksen mukaisesti.

Asetusehdotus ei vaikuta asiakirjajulkisuutta koskevaan sääntelyyn eikä salassapitoperusteisiin. Ehdotuksella sen sijaan pyritään luomaan sellaiset hallinnolliset rakenteet ja menettelytavat, joilla tilastotarkoituksiin kerättyjä tietoaineistoja voitaisiin uudelleen käyttää laajemmin.

Henkilötietojen suoja

Artiklan 17 f mukainen tietojen yhteiskäyttö mahdollistaisi myös henkilöitä koskevien tietojen yhteiskäytön Euroopan tilastoja tuottavien viranomaisten ja komission (Eurostatin) kesken. Asetuksen 3 artiklassa tarkoitettujen luottamuksellisten tietojen sekä yleisessä tietosuojasetuksessa (EU) 2016/679 ja unionin toimielimiä koskevassa tietosuojasetuksessa (EU) 2018/1725 määriteltyjen henkilötietojen yhteiskäyttö olisi vapaaehtoista. Henkilötietojen käsittelyssä noudatettaisiin edellä mainituissa tietosuojalainsäädännöissä säädettyjä ehtoja ja sääntöjä. Tietojen luottamuksellisuudesta säädetään myös Euroopan tilastoista annetun asetuksen luvussa V (tilastosalaisuus).

Tietojen yhteiskäyttöön osallistuvien tahojen olisi toteutettava kaikki tarvittavat suojatoimet tietojen luottamuksellisuuden takaamiseksi mukaan lukien yksityisyyden suojaa parantavien tekniikoiden käyttäminen ottaen huomioon käyttötarkoitussidonnaisuus, tietojen minimointi, säilytyksen rajoittaminen, tietojen eheys ja luottamuksellisuus. Tietojen yhteiskäytön helpottamiseksi komissio (Eurostat) rakentaisi suojatun infrastruktuurin, jolla varmistettaisiin tietojen käsittelyn tekninen eheys ja luottamuksellisuus.

Ehdotetun uuden 17 e artiklan mukaan tarjolle asetettujen yksityisen tietojen haltijoiden tietoja ei saisi jakaa kolmansille osapuolille, ellei tietojen haltija ole antanut siihen suostumustaan.

Ammatti- ja liikesalaisuuksien suoja

Asetusehdotuksen 17 f artikla mahdollistaisi myös yrityksiä ja yhteisöjä koskevien tietojen yhteiskäytön Euroopan tilastoja tuottavien viranomaisten ja komission (Eurostatin) kesken. Tietoihin saattaisi sisältyä liikesalaisuuksia koskevia tietoja. Julkisuuslain mukaan myös yrityksiä ja yhteisöjä koskevat tilastotarkoituksiin annetut tiedot ovat salassa pidettäviä eräitä poikkeuksia lukuun ottamatta. Myös näiden tietojen luottamuksellisuus olisi turvattava ja noudatettava Euroopan tilastoista annetun asetuksen V luvussa säädettyä tilastosalaisuutta. Asetuksessa on säädetty, että tiedot tulee suojata, muttei ei ole määritelty, miten tiedot konkreettisesti suojataan. Salassa pidettäviä tietoja saa käyttää yksinomaan tilastotarkoituksiin ja tietojen laiton paljastuminen on estettävä.

Yhdenvertaisuus ja tasapuolinen kohtelu

Asetusehdotuksen 17 b artiklaa ei sovellettaisi mikro- ja pieniin yrityksiin eli niitä ei velvoitettaisi asettamaan tarjolle tietoaaineistoja 17 b–17 c artikloissa määritellyllä menettelyllä. Säännökset eivät vaikuttaisi muussa unionin tai kansallisessa lainsäädännössä säädettyihin yritysten tiedonantovelvollisuuksiin tai tilastoviranomaisten tiedonkeruuoikeuksiin. Mikro- ja pienen yrityksen määritelmä perustuisi komission suosituksen 2003/361/EY liitteen 2 artiklaan, jonka mukaan mikroyritykseksi katsotaan yritys, jossa työskentelee alle kymmenen henkilöä ja jonka liikevaihto on korkeintaan kaksi miljoonaa euroa sekä pieneksi yritykseksi katsotaan yritys, jossa työskentelee alle 50 henkilöä ja jonka liikevaihto on korkeintaan 10 miljoonaa euroa.

Hallinnolliset sanktiot

Asetusehdotuksen 17 c artiklan 6 kohdan mukaan jäsenvaltioiden ja komission tulisi toteuttaa asianmukaiset toimenpiteet varmistaakseen sellaisten päätösten tehokas täytäntöönpano, joilla yksityistä tietojen haltijaa vaaditaan asettamaan tiedot saataville. Toimenpiteisiin voisi kuulua sakkojen määrääminen, jos yksityinen tietojen omistaja tahallisesti tai tuottamuksellisesti jättäisi toimittamatta päätöksellä pyydetty tiedot asetetussa määräajassa tai toimittaisi virheellisiä, puutteellisia tai harhaanjohtavia tietoja. Sakkojen suuruutta määrittäessään jäsenvaltion ja komission olisi otettava huomioon rikkomisen luonne, vakavuus, kesto ja toistuvuus.

Tällaiset ns. hallinnolliset sanktiot eivät sellaisenaan ole perustuslain 8 §:n tarkoittamia rikos-oikeudellisia seuraamuksia, mutta perustuslakivaliokunnan lausuntokäytännön mukaan tällaisia seuraamuksia koskevan sääntelyn tulee täyttää yleiset tarkkuuden ja oikeasuhtaisuuden vaatimukset (PeVL 14/2013 vp, s. 2/II, PeVL 34/2012 vp, s. 3–4 ja PeVL 17/2012 vp, s. 6).

Tilastolain (280/2004) 14 ja 15 § mukaan Tilastokeskuksella on oikeus kerätä tietoja tiedonantovelvollisuuden nojalla. Lain 23 §:n mukaan tiedonantovelvollisen laiminlyödessä tietojen antamisen määräaikana, voi tilastoviranomainen asettaa tietojen antamisen tehosteeksi uhkasakon siten kuin siitä uhkasakkolaissa (1113/1990) säädetään. Uhkasakon asettamisen edellytyksenä on tilastolain 6 §:ssä tarkoitettujen neuvottelujen käyminen. Tilastolain 25 §:n mukaan tiedonantovelvollinen, joka tahallaan laiminlyö laissa tarkoitettujen tietojen antamisen tai antaa väärän tiedon tai ilmoituksen tilastolaissa säädetyn tiedonantovelvollisuuden täyttämiseksi, on tuomittava tilastolaissa säädetyn velvollisuuden täyttämättä jättämisestä sakkoon. Tilastolain 2 §:n 2 momentin 1 kohdassa tarkoitettu tilastoviranomainen voi jättää ryhtymättä toimenpiteisiin, jos rikkomusta on pidettävä kokonaisuudessaan ilmeisen vähäisenä.

7 Ahvenanmaan toimivalta

Asia kuuluu Ahvenanmaan itsehallintolain (1144/1991) 5 luvun 27 §:n perusteella valtakunnan lainsäädäntövaltaan. Valtakunnan viranomaisten tilastotarkoituksiin saamia Ahvenanmaata koskevia tietoja voidaan 12 ja 13 §:n estämättä luovuttaa tilastojen laatimista varten Ahvenanmaan tilastoja laativille viranomaisille.

8 Ehdotuksen käsittely Euroopan unionin toimielimissä ja muiden jäsenvaltioiden kannat

Asetusehdotusta on valmisteltu Eurostatin johdolla Euroopan tilastojärjestelmän puitteissa. Kansallisten tilastolaitosten pääjohtajista koostunut alatyöryhmä selvitti ja valmisteli muutostarpeita vuosina 2020–2022. Aluksi työryhmä keskittyi yksityisomisteisiin aineistoihin, joiden osalta johtopäätös oli, että tarvitaan EU-tason sääntelyä, koska vapaaehtoiset kumppanuudet osoittautuivat riittämättömäksi ja jäsenmaiden mahdolliset säännökset ja käytännöt erosivat toisistaan. Kesäkuussa 2021 Euroopan tilastojärjestelmäkomitea (Euroopan tilastojärjestelmän ylin päättävä elin, jonka jäseninä kansallisten tilastolaitosten sekä Eurostatin pääjohtajat) hyväksyi yksimielisesti datasäädös-ehdotukseen (Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi datan oikeudenmukaista saatavuutta ja käyttöä koskevista yhdenmukaisista säännöistä (COM(2022) 68 final) liittyvän kannanoton, joka tuki voimakkaasti tietojen jakamista yrityksiltä julkiselle sektorille yleisen edun mukaisiin tarkoituksiin, mukaan lukien viralliset tilastot. Komission julkistettua datasäädösehdotuksen ilmeni, että siinä rajauduttaisiin datan tarjolle asettamiseen vain poikkeuksellisen tarpeen perusteella. Alatyöryhmässä lähdettiin lisäksi valmistelemaan Euroopan tilastoista annettuun asetukseen lisättäviä säännöksiä yksityisomisteisiin aineistoihin pääsystä. Työryhmä identifioi myös muita mahdollisia Euroopan tilastoista annetun asetuksen muutostarpeita.

Huhtikuussa 2021 komissio perusti korkean tason työryhmän ”Facilitating the use of new data sources for official statistics”, jonka kesäkuussa 2022 julkistama loppuraportti sisälsi suosituksia mahdollistamaan yksityisomisteisten aineistojen tarjonta virallisten tilastojen laadintaa varten.

Asetusehdotusta on lisäksi käsitelty useasti unionin kansallisten tilastolaitosten pääjohtajien seminaarissa ja Euroopan tilastojärjestelmäkomiteassa. Eurostat kuuli komiteaa asetustekstilunoksesta huhtikuussa 2023.

Ehdotuksen käsittely neuvoston tilastotyöryhmässä alkoi 19.7.2023 komission ehdotuksen esittelyllä ja jäsenmaiden alustavilla huomioilla. Puheenjohtajamaa on pyytänyt jäsenmailta kirjallisia näkemyksiä asetuksesta määräaikana 25.8.2023. Asetuksen varsinainen käsittely neuvoston tilastotyöryhmässä alkanee 6.9.2023, jolloin aloitettaneen ehdotuksen yksityiskohtainen läpikäynti.

Euroopan parlamentti ei ole vielä määritellyt vastuuvaliokuntaa tai mahdollisia kuultavia valiokuntia.

9 Ehdotuksen kansallinen käsittely

Ehdotusta ja sitä koskevaa U-kirjelmää on käsitelty valtiovarainministeriön asettamassa Tilastoalan EU-asioiden yhteistyöryhmässä 17.8.2023.

Ehdotusta ja sitä koskevaa U-kirjelmää on käsitelty EU-I Talouspolitiikan koordinointi ja kansainväliset rahoituskysymykset -jaoston kirjallisessa menettelyssä 28.–29.8.2023.

Ehdotusta ja sitä koskevaa U-kirjelmää käsitellään 7.9. raha-asiainvaliokunnassa ja valtioneuvoston yleisistunnossa.

10 Valtioneuvoston kanta

Valtioneuvosto pitää ehdotettua asetusta tiedon jakamisen näkökulmasta tavoitteiltaan kannatettavana, sillä yhteiskunnalliset muutokset, mukaan lukien globaalit kriisit, aiheuttavat uusia tietotarpeita ja komission ehdotuksen myötä voitaisiin vastata ennakoimattomiin tietotarpeisiin silloin kun EU:n lainsäädännössä vahvistetut hätämekanismit käynnistetään.

Valtioneuvosto pitää erittäin hyvänä komission ehdotuksen sisältämää tavoitetta saada myös digitaaliset tietolähteet käyttöön mahdollisimman laajasti ja kattavasti.

Valtioneuvosto pitää tärkeänä, että ehdotuksen suhdetta EU:n tietosuojasääntelyyn selvennetään. Ehdotukseen liittyviä yksityiskohtia tulisi tarkastella suhteessa vaatimuksiin, joita liittyy tietosuojaan ohella salassa pidettäviin tietoihin ja julkisuuslainsäädäntöön.

Valtioneuvosto pitää myös tarkoituksenmukaisena saada tietoa yksityisiltä tiedontuottajilta henkilötietojen ja liikesalaisuuksien suoja huomioon ottaen.

Valtioneuvosto pitää tärkeänä varmistaa, että komissiolle esitetyn sakkojen asettamismahdollisuuden seuraamukset ovat tehokkaita ja oikeasuhtaisia. Seuraamusten tulisi myös olla linjassa yleisen tietosuoja-asetuksen seuraamussääntelyn kanssa. Seuraamusmaksujen oikeasuhtaisuutta ja yhteensopivuutta kansallisen järjestelmän kanssa arvioidaan tarkemmin neuvottelujen edetessä.

Valtioneuvosto kiinnittää huomiota siihen, että muidenkin kansallisten Euroopan tilastoja laativien viranomaisten kuin kansallisen tilastolaitosten oikeudet saada käyttöönsä yksityisten tiedontuottajien aineistoja sekä mahdollisuus osallistua kriisiaikoina koordinoituihin tilastotoimiin ja tietojen yhteiskäyttöön toteutuvat tarkoituksenmukaisella ja tehokkaalla tavalla.

Valtioneuvosto pitää tärkeänä, että asetusehdotuksen aiheuttamia kustannuksia arvioidaan kansallisesti ja kustannuksia verrataan hallinnollisen taakan keventymiseen yrityksille, tilastovirastoille ja tilastoviranomaisille. Kansallisesta rahoituksesta päätetään julkisen talouden suunnitel-

man ja valtion talousarvion valmistelun yhteydessä. Toimenpiteiden edellyttämä valtion rahoitus toteutetaan valtiontalouden kehysten puitteissa tarvittaessa kohdentamalla määrärahoja uudelleen.

Valtioneuvosto arvioi jatkovalmisteluissa komissiolle ehdotettua täytäntöönpanosäädöksillä siirrettävän toimivallan laajuutta ja asianmukaisuutta. Komission toimivaltuuksien tulisi olla tarkka rajaisia, oikeasuhtaisia, tarkoituksenmukaisia ja hyvin perusteltuja.

Valtioneuvosto pitää tärkeänä, että asetus jättäisi riittävästi liikkumavaraa käytännön toteutukseen kansallisesti, jotta voidaan esimerkiksi huomioida kansallinen viranomaisten asiakirjojen julkisuutta koskeva lainsäädäntö ja ottaa käyttöön myös sellaisia kansallisia toimenpiteitä, joilla selkeytetään datan hallintaa ja edistetään tiedon yhteen toimivuutta.

Edellä olevan lisäksi on tärkeää huomioida myös tarvittavat mahdolliset IT-järjestelmiin liittyvät järjestelmämuutokset, jotka ovat tärkeässä roolissa tiedon laadun, tiedon siirron ja tiedon tallentamisen näkökulmasta.

Valtioneuvosto pitää tarkoituksenmukaisena asetuksen määritelmien uudistamista ja etenkin sitä, että määritelmää 'käytöllä tilastotarkoituksiin' laajennettaisiin sivulauseella "mukaan luetuna käyttö asiaan liittyvää tutkimusta ja tieteellistä toimintaa tai otantakehikoiden laatimista varten".

Lisäksi valtioneuvosto kannattaa mainintaa siitä, että kansalliset tilastolaitokset voisivat kansallisten päätösten mukaisesti osallistua kansallisissa datanhallintakehyksissä vahvistettujen tehtävien hoitamiseen.